

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

100. An si Parochus, dum matrimonium contrahitur, sit distractus, & non aduerit ad ea, quæ tunc efficiuntur, dictum matrimonium sit validum. Et quid est dicendum de testibus in prædicto casu. Et an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

sententiam improbabilem esse docet Coninch *de Sacrament. disp. 24. dub. 3. num. 29.*

2. His tamen non obstantibus Melchioris Cane sententiam: quam supradictis notis auctores citati inveniunt, sequuntur novissimi nostris temporibus duo viri doctissimi sacre Theologi in Academia Duacena publici Professores, Gulielmus Estius in *4. sent. dist. 26. §. 10.* Franciscus Sylvius in *3. part. D. Thome quest. 42. art. 2. queritur 1.* qui octo argumenta adducit ad probandum Sacramenti matrimonij ministrum esse solum sacerdotem. Et hanc sententiam tanquam probabilem videtur admittere Didacus Nagnus in *3. part. to. 1. g. 64. art. 6. diffic. 1. concl. 2.* Sed an ita reuera sit, aliis iudicandum relinquo: mihi enim placet communis sententia, asserens ministrum huius Sacramenti esse ipsos contrahentes, vt alibi diximus.

Alibi infra ex doctrina Ref. 113. signanter in fine, & in alia Ref. eius annot.

3. Notandum est tamen hic obiter, Tolerum *lib. 7. cap. 6. num. 4.* docere ministrum in hoc Sacramento ante Concilium Tridentinum non fuisse necessarium, at postea esse necessarium, & pertinere ad essentiam matrimonij ministrum, & testes. Sed hæc verba continere multa absurda notauit Basilius Pontius *de matrim. lib. 1. cap. 8. num. 8.* nempe ante Tridentinum non fuisse necessarium ministrum in matrimonio: & tamen Sacramenta non perficiuntur sine ministro; deinde posse Ecclesiam alium ministrum constituere. Quæ omnia cum sint absurdissima, & viro docto indigna; dicendum est contra Pontium sub nomine ministri Toletum intelligere sacerdotem assistentem cum testibus matrimonio, & sic omnia absurda cessant; nam præsentia Parochi ante Tridentinum non erat necessaria ad contrahendum matrimonium, postea verò sic.

RESOL. XCVII.

Quanam sit materia, & forma huius Sacramenti? Et quanam sit materia, & forma in matrimonio contrahendo per Procuratorem inter absentes? Ex part. 3. tit. 4. Ref. 250. alias 251.

§. 1. **P**rima opinio asserit, internum consensum contrahentium esse materiam, verba autem esse formam. Ita Nauarrus *cap. 22. n. 20.* & Syluester *verb. matrimonium, num. 1.* Secunda contra Nauarrum docet, nempe verba esse materiam, consensum formam. Ita Maior in *4. dist. 26. quest. 1. & 3.* Tertia tenet verba ab vno prius prolata esse materiam, alterius verò verba esse formam. Ita Victoria in *summa, n. 245.* Quarta docet, verba contrahentium, esse sibi mutuo materiam, & formam, qua enim matrimonij contractum inchoant, & offerunt, materię rationem obtinent: qua verò eundem acceptant, perficiunt, & complent, formę rationem habent. Ita DD. quos citat, & sequitur Sanchez *de matrim. to. 1. lib. 2. disp. 6.* quibus ego addo Coninch. *de Sacram. disp. 24. dub. 3. num. 32. & 33.* Villalobos in *summa tom. 1. tract. 13. diffic. 6. num. 2.* & Suarez in *3. part. tom. 3. disp. 2. sect. 1. asser. 1.* Quinta opinio asserit, materiam huius Sacramenti esse coniugum corpora mutuo tradenda, formam verò esse verba coniugum contrahentium. Ita Paludanus, Couarruias, D. Antoninus, & alij, quos citat, & sequitur Layman. in *Theol. moral. lib. 5. tract. 10. punct. 1. cap. 2. num. 3.*

2. Mihi quarta opinio magis placet. Sed quanam sit materia & forma in matrimonio contrahendo per procuratorem inter absentes, vide Sanchez *to. 1. lib. 2. disp. 11. g. 4. n. 28.* cuius sententia displicet Basilio Pontio *de matrim. lib. 1. cap. 10. num. 6.*

RESOL. XCVIII.

An Parochus teneatur sub mortali interrogare sponsum de mutuo consensu? Et notatur non teneri Parochum interrogare sponsum, si contrahentes, an aliquod impedimentum habeant, ne contrahere possint? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 251. alias 254.

§. 1. **R**espondeo quòd debet Parochus vitæ consensu ante contractum, an scilicet libere consentiat, vt præcipit Concil. Tridentinum *sess. 24. cap. 1.* citat tamen omisso, quando aliàs Parochus contra sponsum libere consentire, est leuis, & tantum culpa venialis. Et ita docent Coninch *de Sacram. disp. 27. dub. 3. concl. 4. n. 74.* & Sanchez *tom. 1. lib. 3. disp. 38. num. 8.* Guttierrez *vbi infra.*

2. Notandum est etiam hic contra Veracruza in *speculo in appendice dub. 2. concl. 1. & 2.* non teneri Parochum interrogare contrahentes an aliquod impedimentum habeant ne contrahere possint, & ita tenet Guttierrez *de matrim. cap. 69. n. 17.* & Sanchez *vbi supra num. 10.*

RESOL. XCIX.

An Parochus, si intellecto consensu contrahentium, non dicat, ego vos coniungo in nomine Patris, &c. peccet mortaliter? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 255. alias 256.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Rebellus *part. 2. lib. 2. g. 7. sent. 2. n. 4.* vbi sic ait. Opus est vt Parochus intellecto vtriusque consensu dicat, Ego vos coniungo in nomine Patris, &c. vel aliis verbis vtatur iuxta Prouincię consuetudinem. Quæ verba licet non sint de necessitate Sacramenti, cum sint forma ipsius, sunt tamen de necessitate præcipui sub mortali obligantis, adhibenda. Ita ille, & post illum Cenedus in *99. Can. quest. 30. num. 38.* & Zarnardus in *direct. part. 1. de sacram. matrim. c. 10. g. 27.*

2. At contrariam sententiam tenet Villalobos in *sum. tom. 1. tract. 13. diffic. 6. num. 3.* sic asserens [No obstante, que el Concilio dize que el Paroco entendiendo el consentimiento de las partes diga aquellas palabras.] Ego vos in matrimonio coniungo in nomine Patris, &c. [d otras segun el vso recebido de la tierra, lo qual dize Rebellio que obliga a peccado mortal, mas yo soy de parecer, que obliga solo a venial, porque ni las palabras son de materia, que den a entender otra cosa, ni la materia es graue.] Sic ille, & ante illum Guttierrez *de matrim. cap. 69. n. 16.* Sanchez *tom. 3. lib. 8. disp. 38. num. 7.* & Coninch. *de Sacram. disp. 27. dub. 4. num. 45.* & ego hanc sententiam teneo.

RESOL. C.

An si Parochus, dum matrimonium contrahitur, si distractus, & non aduertat ad ea, que sunt efficiuntur, dictum matrimonium sit validum? Et quid est dicendum de testibus in prædicto casu? Et an, si Parochus contradicente celebratur matrimonium, sit validum? Et curissime inferitur, an si Sacerdos proferat super materiam legitimam formam Sacramentorum, sit

que intentione, v. g. absolventi, vel consecrandi etiam si postea intentionem adhibeat, nihil efficiat? Ex part. 10. tr. 3. & Misc. 3. Ref. 20.

§ 1. **A**D hoc dubium respondet Pater Amicus in curs. Theol. tom. 9. disp. 7. sect. 11. num. 93. ubi sic ait: Sed quid si intellectionem Parochus & Testes non adhibeant post celebratum Matrimonium, casus est, si dum contrahentes contraxerunt, Parochus sensu percipit, sed intellectu non aduertit ad ea, quae tunc agebantur; sed post omnia peracta, reflectit se ad ea, quae antea peracta fuerunt, an in huiusmodi euentu valeat Matrimonium? Ratio negatiua. Parochus & Testes debent intelligere, quando contractus Matrimonij celebratur, cum vnus ex substantialibus requisitis, sit moralis praesentia Parochi, & Testium: vnde si tunc intellectio non adhibetur, matrimonium non fit. Confirmatur: si Sacerdos proferat super materiam legitimam verba absolutionis, absque intentione v. g. consecrandi, & absolventi, etiam si postea intentionem adhibeat, nihil efficiat, quia illam non adhibet tempore, quo reliqua ad Sacramenta substantialiter, requisita applicantur. Pro parte affirmatiua est, hoc sufficit ad morale iudicium de celebrato Matrimonio ferendum.

2. Dico, valere Matrimonium si talis reflexio à Parocho, & testibus fiat, adhuc praesentibus contrahentibus, non autem si fiat illis absentibus. Primum probò: ex Concilio nihil aliud requiritur, quam moralis Parochi, & testium praesentia, vt de celebrato Matrimonio testificari possint: at ad hoc sufficit, si ipsis praesentibus Parochus, & Testes iudicium formant de Matrimonio contracto: ergo etiam si hoc iudicium paulo post forment in eorum praesentia, sat erit ad finem à Concilio intentum. Secundum ostendo: eo casu non verificaretur Concilij Decretum, quo statuit Matrimonium celebrandum coram Parocho, & Testibus, vtique moraliter praesentibus, nisi per reflexam saltem aduertentiam ad ea, quae à contrahentibus aguntur, dum actu contrahunt. Confirmatur. Non potest Parochus dici physicè praesens contrahentibus, quando corpore: ergo nec moraliter, quando mente ab illis abest. Ex quo inferitur contra Henriquez lib. 11. de Matrimonio, cap. 3. num. 1. in comment. litera F. non valere Matrimonium si Parochus aut Testes ad Matrimonium accedant animo attendendi, sed tempore contractus distrahuntur mentis euagatione; quia sufficit, inquit, vt habeant attentionem virtualem; quae in ceteris Sacramentis sufficit. At contra: praesentia Parochi, & Testium in Matrimonio requiritur, vt possint de contracto Matrimonio si opus fuerit, coram Ecclesia, iudicè testari: ad hoc autem non sufficit praecedens attentio actualis, virtute tantum perseuerans tempore contractus, quia per praecedentem attentionem non intellexerunt, quae tempore contractus postea acta sunt: ergo nisi actualem actionem habeant, quando actu Matrimonium celebratur, aut paulo post per reflexam aduertentiam modò explicatam; inualidum erit. Nec est par ratio de reliquis Sacramentis, in quibus Minister non est testis, vel iudex, ad quos spectat actu aduertere ad ea, de quibus iudicium ferre debent. Vnde in Sacramento Penitentiae non sufficit attentio actualis praecedens, quae solum virtute perseueret tempore Confessionis, sed requiritur actualis attentio, vt Sacerdos vt Euangelicus Iudex iudicium ferre possit de peccatis Penitentis. In reliquis autem Sacramentis, quia Minister non debet iudicium ferre de iis, quae administrat, sed ea tantum humano modo peragere, sufficit attentio virtualis, vt

in ceteris actibus humanis. Ad rationem negatiuam sufficit, vt in aliqua parte temporis quo Parochus est praesens contrahentibus, intelligat, quae ab ipsis geruntur. Ad confirmationem, intentio Ministri in Sacramentis conficiendis requiritur vt principium moraliter influens in eorum existentiā; nisi enim verba Ministri proferantur, ex, & cum intentione conficiendi Sacramenti, nihil efficiunt; quia non efficiunt nisi humano modo prolata & applicata. Nec sat est, talem intentionem adhibere post prolata verba; quae non sunt valida ad conficiendum Sacramentum, nisi vt à Ministro imperata: at intentio adhibita post, non potest esse principium imperatiuum verborum antea prolatorum, cum nil, quod est extra nostram potestatem, vt sunt verba iam praerita, possit esse effectus nostri imperij. At iudicium Parochi, & Testium ad Matrimonium non requiritur, vt principium moraliter influens, cum non Parochus, aut Testes, sed ipsi Contrahentes sint huius Sacramenti Ministri; sed vt substantialis solemnitas ab Ecclesia requisita ad testificandum de Matrimonij celebritate. Quam ob causam non requiritur Parochi consensus; nam etiam si ipso contradicente celebretur Matrimonium, validum erit, vt facta Cardinalium Congregatio declarauit; non enim requiritur vt Sacramenti Minister, sed vt purus testis. Et haec omnia docet Amicus ubi supra à sententiam verò Patris Henriquez ab ipso improbatam, improbat etiam Martinus Perez de Matrimonio disput. 40. section. 10. numer. 3. & Leandrus, de Sacrament. tom. 2. tractat. 9. disputat. 7. quest. 37. qui tamen illam esse probabilem videtur admittere; quod mihi non placet. Quia nisi Parochus & Testes acta aduertant, nequeunt cerè testificari: quod inuitum sit Matrimonium: nam ad effectum testificandi de eo, perinde est: atque actu non aduertente, & non adesse. Firmo, quia Tridentinum pacificat praesentiam Parochi, & Testium; ibi: qui aliter quam praesente Parocho, & duobus Testibus, ubi conpula, & casus similes coniungit. At si Testes praesentis euagatione non aduertent ad mutuum consensum, minimè sufficeret; quia reuera non essent Testes: ergo idem dicendum est de Parocho. Quare sicut Parochus Iudex Sacramenti penitentiae, licet velit aduertere, si tamen actu non aduertat, nihil facit, quia nequit iudicare de peccatis confessis, ita neque hic Parochus, vt Testes, quia nequeunt testificari de Matrimonio facto. Quod si Parochus consultò veller non intelligere consensum, vt si occluderet aures & oculos; si reuera non attendit, nec intellexit consensus, nullo modo valeret Matrimonium; quia tunc reuera non est praesens, nec potest testificari de Matrimonio. Nec huic doctrinae obstat declaratio Cardinalium, quae sic est intelligenda, vt velit fieri verum Matrimonium, cum Parochus inuitè assistens, affectatè fingit, se non percipere, cum tamen reuera perciperit, ac intellexerit, vt aduertit Amicus, & Perez ubi supra. Ergo, &c.

RESOL. CI.

An matrimonium inuitum coram Parocho & testibus sit validum, si consensu contrahentium intelligatur, per interpretem?

Idem est, si fiat matrimonium per litteras ignota lingua? Ex part. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 17.

§ 1. **N**egatiue responder Pontius, libro 5. cap. 21. num. 10. & 11. Quia ea de causa vult in Ecclesia Parochum, & testes esse praesentes, vt possint Ecclesiam certam reddere de Matrimonio contracto:

At